

Sandnes Kommune

«Det handler om folk i Sandnes»

Strategi for likestilling, inkludering og mangfold i Sandnes

STRATEGI FOR LIKESTILLING, INKLUDERING OG MANGFOLD

Innhold

1. Innledning.....	2
2. Hvordan bruke strategien	3
3. Strategier for likestilling, inkludering og mangfold:.....	4
3.1. Kommunen som samfunnsutvikler	4
Mål:.....	4
3.2. Kommunen som tjenesteyter.....	5
Mål:.....	5
3.3. Kommunen som arbeidsgiver.....	6
Mål:.....	6
3.4. Kommunens folkevalgte organer	7
Mål:.....	7
4. Kilder.....	8

1. Innledning

Strategiens hovedmål:

Strategien skal fremme likeverd, like muligheter og rettigheter, tilgjengelighet og tilrettelegging for alle i Sandnes, uavhengig av kjønn, etnisitet, religion og livssyn, funksjonsevne og seksuell orientering.

For Sandnes kommune betyr likestilling, inkludering og mangfold at *alle*, uavhengig av kjønn, etnisitet, religion og livssyn, funksjonsevne og seksuell orientering opplever likeverd, har like muligheter og rettigheter og opplever tilgjengelighet og tilrettelegging.

Kommuneplan for Sandnes 2015-2030 beskriver følgende overordnede prinsipp for

- Rettferdighet og likebehandling
- Langsiktighet, samarbeid, medvirkning og solidaritet

Sosiale ulikheter er en hovedutfordring:

Denne strategien for likestilling, inkludering og mangfold bygger på kommuneplan med tilhørende dokumenter.

«Mangfoldsplan 2009 – 2012» vedtatt av bystyret i 2009 og var en videreføring av likestillingsplanen 2005 -2007. Bystyret vedtok 20.06.2016 (sak 16/070129) at «Mangfoldsplanen 2009 -2012» skulle revideres.

«Det handler om folk i Sandnes!

Strategi for likestilling, inkludering og mangfold», erstatter tidligere *Mangfoldsplan for Sandnes kommune 2009 -2012*.

Strategien skal være en veiviser for organisasjonen slik at vi jobber i samme retning. Strategien skal følges opp med tiltak på tjenesteområdene og i enhetene.

Utgangspunkt for kommunens arbeid er de fire lovene:

- Lov om forbud mot diskriminering på grunn av seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk.
- Lov om forbud mot diskriminering på grunn av etnisitet, religion og livssyn.
- Lov om likestilling mellom kjønnene.
- Lov om forbud mot diskriminering på grunn av nedsatt funksjonsevne. (diskriminerings- og tilgjengelighetsloven)

Strategien for likestilling, inkludering og mangfold i Sandnes Kommune er forankret i Kommuneplan for Sandnes 2015-2030, som har følgende to hovedmål for samfunnsutviklingen:

- *Sandnes vil være et bærekraftig samfunn*
- *Sandnes vil være et samfunn med gode og likeverdige livsvilkår for alle*

2. Hvordan bruke strategien

Strategi for likestilling, inkludering og mangfold angir felles retning for hvordan kommunen kan arbeide effektivt og målrettet for økt mangfold.

Strategien angir ikke kostnader. Arbeid med likestilling, inkludering og mangfold handler om holdninger og bevisstgjøring i organisasjonen, tjenesteytingen og i planleggingen.

Strategiens struktur:

- Kommunen som samfunnsutvikler
- Kommunen som tjenesteyter
- Kommunen som arbeidsgiver
- Kommunens folkevalgte organer

Målene under hvert av kapitlene, setter premissene for tiltak.

Likestilling, inkludering og mangfold skal være en naturlig del av kommunens virksomhet. Overordnet ansvar ligger hos folkevalgte og administrativ ledelse. Fagansvaret ligger hos den enkelte direktør. Lederne har ansvar for å fremme likestilling, inkludering og mangfold både når det gjelder det faglig innholdet i virksomhetene, i forhold til brukerne og medarbeiderne.

Mange med nedsatt funksjonsevne opplever barrierer som gjør det vanskeligere å delta i samfunnet, blant annet mener 46 prosent av funksjonshemmede at transport er en utfordring i hverdagen. Bare 5 prosent av gangfelt, fortau og veier for myke trafikanter er tilgjengelige for synshemmede. I 2015 fantes det 10 jernbanestasjoner i Norge som oppfylte kravene til universell utforming (Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet 2016).

3. Strategier for likestilling, inkludering og mangfold:

Denne strategien tar med seg:

3.1. Kommunen som samfunnsutvikler

Det forutsettes i strategien at Sandnes har de samme utfordringene som andre byer når det gjelder likestilling, inkludering og mangfold.

Mål:

- Alle enheter har ansvar for å integrere likestilling, inkludering og mangfold i den kommunale planleggingen.
- Alle skal ha gode og likeverdige muligheter til et sunt og deltakende liv i sine nærmiljøer og ellers i samfunnet.
- Sandnes kommune skal øke sin kunnskap om de ulike gruppernes omfang, behov, rettigheter, verdier, synspunkter og levekår.

Homofile, lesbiske og bifile mennesker har høyere forekomst av psykisk uhelse enn heterofile, men flertallet opplever sin seksuelle orientering som berikende. Når det gjelder transpersoner har man foreløpig ikke representative data om denne gruppens levekår, men mange forteller om psykiske problemer og en følelse av manglende oppfølging i helsevesenet (Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet 2014).

«Homo» er et av de mest brukte skjellsordene i ungdomsskolen. Et klart mindretall i befolkningen har negative holdninger til homofile, lesbiske, bifile og transpersoner, men mellom 10 og 20 prosent uttrykker skepsis til denne gruppen. Det er mest negative holdninger rettet mot transpersoner og bifile (Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet 2014).

Mer enn en femtedel av innbyggerne i Sandnes kommune har innvandrerbakgrunn. I 2013 hadde 55 prosent av disse bakgrunn fra Asia, Afrika, Latin-Amerika, Oseania utenom Australia og New Zealand, og Europa utenom EU/EØS, mens 45 prosent hadde bakgrunn fra EU/EØS, USA, Canada, Australia og New Zealand. 38 prosent av innvandrerne i Sandnes kom til Norge ved familieinnvandring, 35 prosent kom som arbeidsinnvandrere og 23 prosent kom av fluktgrunner (Høydal 2014).*

3.2. Kommunen som tjenesteyter

Kommunen leverer ulike tjenester til sine innbyggere.

Alle har krav på en individuell vurdering og å bli møtt med respekt når de har behov for offentlige tjenester.

Mål:

- Barnehage og skole skal bidra til et likestilt samfunn.
- Alle tjenesteytende enheter skal ha fokus på å gi like muligheter for alle.
- Kunnskap og forståelse for kjønnsidentitet og seksuell legning og de følger dette har for fysisk og psykisk helsearbeid skal økes.
- Det er nulltoleranse for bruk av skjellsord i forhold til etnisitet, livssyn, seksuell legning og funksjonshemninger.
- Likestilling, inkludering og mangfolds perspektivet skal innarbeides i kommunens øvrig planverk.
- Samhandlingen i kommunens arbeid for flyktninger og innvandrere skal styrkes. Kommunens anlegg skal være tilpasset ulik alder og funksjonsnivå og for brukergrupper med annen kultur.

I Sandnes går 88 prosent av alle barn i alderen 1 til 5 år i barnehage, mens andelen blant minoritetsspråklige barn er 66 prosent. På landsbasis går 74 prosent av minoritetsspråklige barn i barnehage (Statistisk sentralbyrå 2016a).

Sandnes kommune har 5 615 ansatte, og av disse er 4 700 kvinner og 915 menn. I snitt har mannlige ansatte 13 prosent høyere lønn enn kvinnelige ansatte. Menn har høyere snittlønn enn kvinner i alle kommunens tjenesteområder. Kommunen har 108 ledere, og 69 prosent av disse er kvinner (Sandnes kommune 2016).

3.3. Kommunen som arbeidsgiver

Sandnes kommune er arbeidsgiver for 5600 ansatte i ulike tjenester

Mål:

- Det er nulltoleranse for mobbing og trakassering
- Medarbeidere i Sandnes kommune har samme betingelser og like muligheter
- Medarbeiderne har respekt for hverandre og verdsetter kollegene som hele mennesker.
- Ledere har fokus på likestilling, inkludering og mangfold

Kommunestyret i Sandnes har 49 representanter, 29 menn og 20 kvinner. Kvinner utgjorde omtrent 40 prosent av listekandidatene til kommunestyrevalget i 2015. På nasjonalt nivå har kvinner høyere valgdeltakelse enn menn i kommunestyrevalget, og folk med innvandrerbakgrunn har langt lavere valgdeltakelse enn befolkningen for øvrig. Mens nesten 64 prosent av norske statsborgere uten innvandrerbakgrunn avla stemme i 2015, gjaldt dette bare 40 prosent av norske statsborgere som har innvandret til landet. Valgdeltakelsen blant norskfødte med innvandrerforeldre er enda lavere, og ligger på om lag 38 prosent (Statistisk sentralbyrå 2016b).

3.4. Kommunens folkevalgte organer

Kommunene har ulike folkevalgte organer, Bystyret, formannskap, ulike politiske Utvalg og bydelsutvalg.

Mål:

- Sandnes kommune skal ha høy politisk bevissthet rundt likestilling, inkludering og mangfold.
- Sandnes kommunes politiske arenaer skal ha en kvinnerepresentasjon som tilfredsstillende bestemmelsene i likestillingsloven og i kommuneloven.
- Kvinner og menn skal ha de samme reelle mulighetene til å påvirke samfunnsutviklingen i Sandnes kommune.
- Politisk møtестruktur og møteform skal tilrettelegges slik at alle som ønsker får reell mulighet til å engasjere seg i politikken.

4. Kilder

Kilder
Lov om forbud mot diskriminering på grunn av seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk. (Diskrimineringsloven om seksuell orientering) årstall
Lov om forbud mot diskriminering på grunn av etnisitet, religion og livssyn. (Diskrimineringsloven om etnisitet)
Lov om likestilling mellom kjønnene. (Likestillingsloven)
Lov om forbud mot diskriminering på grunn av nedsatt funksjonsevne. (diskriminerings- og tilgjengelighetsloven)
Arbeidsgiverstrategi
Plan for inkludering og innvandring, 2015
Lov om forbud mot diskriminering på grunn av nedsatt funksjonsevne (Diskriminerings- og tilgjengelighetsloven)
Lov om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern (Arbeidsmiljøloven) §§ 2-3 «Arbeidstakers medvirkningsplikt», 4-1 «Generelle krav til arbeidsmiljøet» samt kap 13, «Vern mot diskriminering»
Foreningen for kjønns- og seksualitetsmangfold; FRI
Harry Benjamin ressurscenter, arbeider for barn, unge og voksne som opplever at de er født i feil kropp og deres familier
Kommuneplan for Sandnes kommune 2015 - 2030
Miljøplan for Sandnes 2011 - 2025
Trygghet, mangfold, åpenhet Regjeringens handlingsplan mot diskriminering på grunn av seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk 2017 – 2020
Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (2014) <i>LHBT: Status 2014, Faktahefte. Kunnskap om levekår og livskvalitet for lesbiske, homofile, bifile og transpersoner</i> . Oslo: Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet
Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (2016) Tilgjengelig samferdsel. Hentet 25.10.2016 fra https://www.bufdir.no/Statistikk_og_analyse/Nedsatt_funksjonsevne/Transport/Tilgjengelig_samferdsel/
Høydal, E. (red) (2014) <i>Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i 13 kommuner</i> . (Rapporter 2014/23). Oslo–Kongsvinger: Statistisk sentralbyrå
Sandnes kommune (2016) Årsrapport 2015. Hentet 21.10.2016 fra https://www.sandnes.kommune.no/Globalmeny/om-kommunen/Styringsdokumenter-og-planer/Styringsdokumenter-og-planer/Arssrapport-20151/
Statistisk sentralbyrå (2016a) Barnehager, 2015, endelige tall. Hentet 21.10.2016 fra https://www.ssb.no/barnehager
Statistisk sentralbyrå (2016b) Kommunestyre- og fylkestingsvalget, 2015. Hentet 27.10.2016 fra https://www.ssb.no/valg/statistikker/kommvalg

- Endret målrekkefølge